

Slovensko gledišče. A. Drama. Dne 1. novembra zvečer in 3. novembra popoldne se je uprizarjala na našem odru v bogve kolikič Raupachova žaloigra „Mlinar in njegova hči“. Ko smo videli potem na večer zadnjega dne kot novost na našem odru v tako plemenitem jeziku pisano, od mladostne moči prekipavajočo Grillparzerjevo žaloigro „Prababica“, ki jo je na slovensko lepo prevedel g. Vl. Levstik, smo se nehote domislili, bi se li ne dal Raupachov sentimentalni stvor nadomestiti s to Grillparzerjevo dramo, ki je navzlic vsej romantičnosti pravi umotvor. Kajti Raupachova igra vleče itak v prvi vrsti radi „duhov“, in v „Prababici“ vendar tudi dovolj „straši!“ Res, zasluga bi bila, če bi se dalo v tem pogledu kaj izpremeniti, ker postanemo sicer baš radi „Mlinarja in njegove hčere“ še smešni pred svetom. Saj se je pisala že statistika o tem, kateri narod najbolj ljubi to žaloigro dvomljive vrednosti, in delali so se malo laskavi zaključki glede izobrazbe tistih, ki jim je ta statistika priznala prvenstvo.

Ponavljali so „Prababico“ dne 9. novembra.

Dne 17. novembra popoldne so uprizorili prvič na našem odru igrokaz v šestih slikah „Na pustem otoku“, spisala Jules Verne in R. d'Ennery, za slovenski oder priredil Fr. Kobal.

Zvečer istega dne pa smo videli po dolgem odmoru zopet enkrat Anton Medvedovo izvorno tragedijo „Za pravdo in srce“. Vobče moramo reči, da je ta drama zdaj, ko jo je g. pisatelj predelal, prav efektivna ljudska igra. Popolnoma brez hib seveda še vedno ni. Par neverjetnosti, ki smo jih bili opomnili že tistikrat, ko se je igra prvič uprizorila, še vedno ni odstranjenih. Vendar so to malenkosti, ki motijo samo strožjega kritika in ki jih omenjamo samo radi tega, ker bi se bile prav lahko odpravile, ko bi se bilo pisatelju zdelo vredno. Za svojo osebo bi si bili vsckakor želeli, da bi bil g. pisatelj bolje motiviral to, da Dizma ne ovadi Andreja takoj, ko čuje iz njegovih lastnih ust priznanje, da je on streljal na njegovega mladega gospoda. Kajti na tej opustitvi Dizmovi sloni ves nadaljnji razvoj drame in značaj Dizmov nam je baš radi te njegove nerazumljive prizanesljivosti nejasen. Hvalevredno je, da nam pisatelj ni naslikal na eni strani samih hudičev, na drugi samih angelov. A zdi se nam, da je v svojem stremljenju po objektivnosti šel skoro predaleč. Človek bi vendar le rad malce posimpatiziral z ubogim, zatiranim kmetiskim ljudstvom, a ne posreči se mu prav ta želja. Mnogo več kmetске nego gosposke krutosti vidimo v drami! Tega, da Andrej kar tako meni nič tebi nič ustreliti na Erazma, ne more odtehtati en Dizmov udarec po glavi slepega Gorjana in tistih par kazni, ki jih narekuje Barbara kmetom, tudi ni v nikaki primeri s kaznijo, ki jo ona prejme pred našimi očmi. Da, naše sočutje je v tistem hipu, ko jo vidimo ponižano, popolnoma na njeni strani. Saj ta Barbara naposled tudi ni tako napačna ženska. Če je njena ljubezen do sina tako velika, da zatre v sebi vse predsodke in privoli v to, da se njen sin oženi z ubogo hčerjo njenega lastnega hlapca, je to jako lepa poteza v njenem značaju in naše srce se upre, ko jo vidimo vpreženo pred oralom kot ubogo živinče in čujemo padati bič po njenem udarcev nenavajenem hrbtu, ako tudi ne vpoštevamo pri tem prav nič njene duševne boli.

Sicer pa, če je g. pisatelj tako hotel imeti, je to popolnoma prav, napak bi bilo le, če bi bil nameraval drug učinek, nego ga je dosegel. Zadnje dejanje je nekoliko preveč raztegnjeno. Tu bi si morali slediti dogodki mah na mah, vse bi moralo siliti proti zvršetku. Čemu na pr. hitita Erazem in Valvazor za uklenjenim Andrejem, ko je ves položaj — vsaj na odru — tak, da bi se jima bilo samo ozreti treba, pa bi vedela, kaj pomenijo njegove besede. Ker pri reprizi dne 19. novembra predstavi nismo prisostvovali do konca, ne vemo, če se je ta nedostatek, ki pomeni občutljivo tehnično hibo, odstranil. Če se ni, naj se prihodnjič. — Značaji so vobče dobro risani. Zlasti kmetski značaji so se gospodu pisatelju jako dobro posrečili. Vseskozi simpatična in umljiva nam je Katarina. Da je včasih omahljiva in neodločna, je popolnoma naravno v njenem položaju. Da se nam vidi Dizma manj dobro risan, smo že omenili. — Predstava je bila lepa, zaokrožena. Obili poseť obeh predstav je dokaz, koliko simpatij uživa gospod pisatelj.

Nekaj lepega, da, rekli bi skoro posebnega je veseloigra v treh dejanjih „Velika srenja“ (Die grosse Gemeinde), ki sta jo nemški spisala Rudolf Lothar in Leopold Lippschütz in jo preložil na slovenščino g. Vladimir Levstik — fina satira, kakor jih mnogo ne premorejo Nemci, spisana po najboljših francoskih vzorcih. S perečim sarkazmom razgrinjata pisatelja v tem svojem delu družabno gnilobo in udarci, ki jih zadajeta, segajo često do najvišjih krogov, kamor sicer ne sme resnica, ker zabranjuje to — kazenski zakonik. Seveda bode strog sodnik tudi v tej igri zasledil napake in neskladja. Tisto ukradeno pismo igra vsekakor dosti preveliko vlogo! Prvič se je uprizorila na našem odru ta duhovita igra dne 23. nov. v praznem, drugič dne 26. novembra v nekoliko bolj obiskanem gledišču. Temu za naše razmere tako karakterističnemu dejstvu je kriva nekoliko pač tudi nepreudarjenost glediškega vodstva, ki bi moralo vedeti, da za gmotni uspeh gledišča ni vseeno, kdaj se kaj uprizori. Na koncu meseca treba uprizarjati operete, če že imamo operetno osobje! Sploh ne zapazimo tudi letos prave ekonomije pri uporabi angaževanega osobja! Ne vemo, kaj je temu vedno krivo, a štejemo si v dolžnost, da opozarjamo na to. Vsekakor je treba glediškemu vodstvu tudi nekoliko špekulativnega duha! Žalostno je sicer to, a predrugačiti se ne da!

Uprizoritev „Velike srenje“ je bila vobče taka, da smo lahko ponosni nanjo. Prav pri tej uprizoritvi smo se lahko prepričali, kako lepo so v teku let naši igralci napredovali. Gospa Danilova (Fiametta) je bila v prvem in tretjem dejanju docela na svojem mestu, manj pa v drugem. Zdelo se nam je, da se ji ta vloga vendar prav ne prilega. Prav dobri sta bila gospa Kreisova in Ronovska, med moškimi močmi sta se odlikovala g. Nučič in Dragutinovič, pa tudi z gospodom Danilom smo bili zadovoljni. Gosp. Toplak pa je bil malo pretrd v svojih okretih. Še več takih predstav bi si želeli!

B. Opera in opereta. Operne, oziroma operetne predstave smo imeli zadnji čas sledeče: Dne 5. novembra se je četrtič pela opereta „Punčka“, dne 7. novembra četrtič opera „Manon“, dne 12., 15. in 21. novembra pa kot noviteta Gounodova velika opera v petih dejanjih „Romeo in Julija“, o kateri priobčujemo posebno poročilo.

Dr. Fr. Zbašnik.

Naša opera. Tudi druga operna novost je francoskega proizvoda, Charlesa Gounoda l. 1867. zložena velika opera „Romeo in Julija“, po „Faustu“ istega skladatelja najbolj razširjeno delo. Radi obče priznanega renomeja in pa ker je Gounod po svoji Faustovi muziki ljubljeneec vsega muzikalnega sveta, pozdravljamo z veseljem,